

הזדמנות היסטורית להיפטר מהאיום האיראני

written by מאיר בן שבת | 16.06.2025

עוז וענווה.

הפעולה הישראלית מכה בהלם את המשטר באיראן. התעוזה, עומק החדירה המודיעינית, איכות ומגוון היכולות המבצעיות, רוחב גזרת-הפעולה, קצב המהלומות והחיסולים, כמות המטרות הנתקפות, חופש-הפעולה המוחלט במרחב האווירי והעתקת המראות של עזה וביירות אל טהרן, כל אלה בעיני האיראנים הם מעבר למה שניתן היה לצפות לו, במסגרת "פעולה נגד הגרעין האיראני".

כישלון המשטר לספק הגנה לאנשיו ולנכסיו מתווסף לכישלונו להרתיע את ישראל ולמנוע או לשבש את ההתקפה. תמונות אלפי תושבי טהרן הנמלטים ממנה על נפשם והדיווחים על אזהרת פוטין לח'מינאי על הסכנה שבה נמצא משטרו, משפילים את כבודו. רצף האירועים מתחילת המבצע, מציג את המשטר בחולשתו, בעיני בני עמו, בעיני כוחות הפרוקסי שעליהם פרס את חסותו ובעיני מדינות האזור. כגודל ההישג הישראלי כך עוצמת המבוכה באיראן.

מותר לנו להיות גאים בהישגים, אך בשום אופן לא להיתפס לזחיחות או לשאננות. הדרך להשלמת המשימה עוד ארוכה. משטר האייתוללות הוכיח כבר במלחמתו עם עיראק את יכולת עמידתו הממושכת גם תוך תשלום מחירים כבדים. הוא פחות רגיש לאסטרטגיה של התשה ושחיקה כשהיא מופעלת כלפיו ומשתמש בה כנגד אויביו. בנוסף לכך, אין הוא מחוייב לרסנים שהמערב הציב על עצמו. לא היינו זקוקים לשיגורי הטילים לעבר יעדים בתוך ריכוזי האוכלוסיה בישראל, כדי להבין זאת. יש להניח כי מנגנוניו לא יבחנו בשום שיטה, יעד או זירה, כדי להשיב נקם ולהציל את כבודו. חזקה על גורמי הביטחון בישראל כי הם נערכים לכך.

ועדיין, נשק הטילים הבליסטיים שבו איראן משתמשת כדי ליצור סימטריה, אינו בלתי מוגבל. בימי הלחימה עד כה היא שיגרה כמה מאות. בהתקפותיה של ישראל היא איבדה כנראה עוד מאות נוספות. בהנחה שבמציאות שנוצרה היא תתקשה לחדש מלאים, כי אז הכוחות האיראניים יתקשו לשמור לאורך זמן על קצב האש שראינו ולאזן את הא-סימטריה שתיווצר מול צה"ל. לרשותה ארסנל נוסף של טילי שיוט, כטב"מים וכנראה עוד טילים אסטרטגיים, אך האתגר שהם מציבים, אינו שקול לזה של הטילים הבלסטיים, בין אם בגלל הכמות ובין אם בגלל מעטפת הביצועים. הריחוק הגיאוגרפי שעד כה היווה אתגר לישראל, יהווה יתרון בהיבט הזה.

הפלת המשטר האיראני או ערעור יציבותו לא הוגדרו על-ידי הקבינט כחלק ממטרות המבצע. אפשר להבין את הסיבות לכך. יחד עם זאת, בישראל ובחלק ממדינות האזור והמערב, לא

מסתירים את התקווה שזו תהיה התוצאה, גם אם לא הישירה או המיידית.

קשה לחזות את נקודת הקריסה של מערכות. כך ראינו ברצף נפילות המשטרים במה שכונה "האביב הערבי". ולא צריך להרחיק עד לשם. לפני כחצי שנה העולם עמד נדהם לנוכח קריסתו המהירה של המשטר הסורי בעקבות מתקפת הפתע הקצרה מצד כוחות האופוזיציה. כמובן, תרמו לכך התבוסה שישראל הנחילה לחיזבאללה בלבנון ועוד קודם לכן התהליך הממושך של התפוררות המשטר מאז פרוץ מלחמת האזרחים ב-2011. הלקח מהמקרים הללו איננו רק הקושי לזהות את נקודת השבירה, אלא גם האפקט המצטבר שעשוי להיות למכות, לחולשות ולסדקים.

על כל פנים, מטרותיו העיקריות המוצהרות של המבצע הן הסרת איום הגרעין והאיום האסטרטגי הנשקף מתכנית הטילים הבליסטיים של איראן. פעולותיה של ישראל עד כה מתנהלות כמתוכנן, משיגות את היעדים הנקודתיים שהוגדרו להן ואף יותר מכך. הדיווחים על איכות הפגיעה במתקני הגרעין בנתנו ובאספהאן מעודדים. הפגיעה במדעני הגרעין נועדה להשפיע על המוטיבציה של מומחים אחרים שרכשו או ירכשו את היידע הזה להשתלב בתכנית עתידית. טיפול במתקן בפורדו ישאיר את האיראנים לא רק בלי היכולות היחודיות שבו אלא גם בלי קלף מיקוח בכל משא ומתן, אם וכאשר יתקיים.

לא לדחוק בארה"ב

ראש המל"ל צחי הנגבי הבהיר בראיונות לתקשורת כי מבצע "עם כלביא" תוכנן כמהלך ישראלי "כחול לבן" וכי בישראל הרשמית נזהרים מלומר מילה וחצי-מילה על מה שארה"ב צריכה לעשות.

שאלת התערבותה של ארה"ב במהלכים התקפיים נגד איראן, במסגרת המבצע, היא בעלת רגישות מיוחדת. ארה"ב אמנם מסייעת במעטפת-המדינית, במאמצי ההגנה ובאספקת חימושים אך אין זה דומה למעורבות אקטיבית התקפית.

ישראל ערה לקולות בארה"ב המזהירים מפני היגררותה של המעצמה האמריקנית למלחמה לא לה. היא גם מודעת לכך שאם ארה"ב תצטרף היא לא תסתפק במאמץ הצבאי ותרצה להכתיב את מהלך הדברים. אחר כל זאת, בראיית ישראל, מאזן הרווח וההפסד נוטה לטובת הצטרפות ארה"ב. ככל שיש לאל ידה, כדאי יהיה להמשיך במדיניות הנוכחית ולפחות במישור הרשמי להותיר זאת לשיקולו הבלעדי של הנשיא טראמפ.

אסטרטגיית יציאה

הדיבורים המוקדמים על אסטרטגיית יציאה מחזקים אצל אויבינו את הדימוי שדבק בישראל לפני ה-7 באוקטובר: קצרת-רוח, מתקשה לנהל מלחמה ממושכת²

בשלב זה ישראל צריכה להמשיך לכתוש ולהסב **מקסימום נזק במינימום זמן**. עלינו לנצל את ההזדמנות כדי לגרוע ככל האפשר מיכולות הנשק, המו"פ והייצור, ולפגוע בכל הזרועות האסטרטגיות האיראניות.

מותר ואף חובה לנקוט גישה חשדנית ביחס לפניות מצד איראן או מדינות מקורבות לה, לחדש את המשא ומתן עם ארה"ב. אם ישראל תידרש לכך, כי אז התשובה המומלצת היא "משא ומתן רק תחת אש".

ישראל צריכה לשאוף לכך שהמלחמה תסתיים לא רק בפגיעה אנושה ביכולות הגרעין והטילים הבליסטיים, אלא גם באכיפה אפקטיבית שתמנע מאיראן לשנים רבות, את שיקום יכולותיה הצבאיות והאסטרטגיות. "עם כלביא" הוא הזדמנות היסטורית להשיג זאת.

פורסם בישראל היום, בתאריך 16.06.2025.